

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Romanizacija
Course title:	Romanization

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Tisočletja med Jadranom in Podonavjem	Brez letnika	/
Comparative studies of ideas and cultures, doctoral study 3 rd level	Millenia between the Adriatic and the Danube	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type: splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 20

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
60	30				90	6

Nosilec predmeta / Lecturer: Izr. prof. dr. Jana Horvat,
izr. prof. dr. Janka Istenič

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures: slovenščina, angleščina / Slovenian, English
Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Priporočljivo je vsaj pasivno znanje nemškega, angleškega, italijanskega in francoskega jezika.

Prerequisites:

At least a passive understanding of German, English, Italian, and French is recommended.

Vsebina:

Obravnavani bodo različni vidiki rimskega prodora v Srednjo Evropo in na Balkan. Predstavljene bodo velike spremembe, ki so nastale z vzpostavitvijo rimske oblasti na področjih poselitve, urbanizacije, religije, gospodarstva in družbe. Analizirali bomo razlike med regijami, kot se kažejo v sprejemanju in prevajanju rimskih vplivov. Hkrati bomo obravnavali samostojne izraze domače kulture v začetnem rimskem obdobju.
Obdobje romanizacije delimo v dva dela, v fazo pred uradno oziroma stabilno vključitvijo v rimsko državo in čas po tem. Uvodoma se bodo študentje in študentke seznanili s problemi kronologije med 2. st. pr. n. št. in 2. st. n. št.
Na eni strani bo predstavljena drobna materialna kultura domorodnih skupin na širšem vzhodnoalpskem prostoru (Caput Adriae, Posočje, Tavriski, Noriki), na drugi stani pa rimska materialna kultura ter njeni vplivi na

Content (Syllabus outline):

Various aspects of the Roman advance into central Europe and the Balkans are discussed. The course presents the great changes that appeared with Roman occupation in settlement, urbanization, religion, economics, and society. The differences between regions in the acceptance and transfer of Roman influences are analysed. The indigenous culture at the beginning of the Roman period is also discussed.
Romanization can be divided into two phases: the phase before official or stable inclusion into the Roman state, and the phase after this. First, the chronological issues between the second century BC and the second century AD are discussed.
The small material culture of indigenous groups in the south-eastern Alps (Caput Adriae, the area along the Soča River, the Taurisci, and the Norici) is presented, as well as Roman material culture and its influence on the indigenous

materialno kulturo domačinov. Poudarek je na obravnavi tistih skupin materiala, ki imajo pomembne kronološke, kulturne in historične aplikacije.

Za razumevanje gospodarskega razvoja rimskega imperija je eden najpomembnejših virov proučevanje trgovine. V okviru študija bodo predstavljeni trgovski tokovi poznorepublikanskega in zgodnjecesarskega obdobja, tako trgovina na dolge razdalje v Sredozemlju kot tudi trgovina iz Italije proti srednji Evropi.

Pomemben sklop vprašanj je vezan na rimsko vojsko, pri čemer bodo skromni literarni viri soočeni z arheološko zapuščino (utrdbе, epigrafski viri in drobni materialni ostanki – orožje, vojaška oprema, vojaška noša, itd.).

1. Prvi stiki z rimskim svetom v 2. st. pr. n. št.:

- zgodovinski viri;
- arheološki viri.

2. V 1. st. pr. n. št. – pred stabilno vključitvijo v rimsko državo in obdobje osvajanja:

- problemi kronologije med 2. in 1. st. pr. n. št.;
- drobna materialna kultura domorodnih skupin na širšem vzhodnoalpskem prostoru (Caput Adriae, Posočje, Tavriski, Noriki);
- rimska materialna kultura poznorepublikanskega in avgustejskega časa in njeni vplivi na materialno kulturo domačinov;
- trgovski tokovi poznorepublikanskega in avgustejskega časa (trgovina na dolge razdalje v Sredozemlju kot tudi trgovina iz Italije proti srednji Evropi);
- razlike med regijami;
- rimska vojska poznorepublikanskega in avgustejskega časa.

3. Zgodnjecesarsko obdobje:

- kronologija;
- vzpostavljanje nove upravne strukture;
- spremembe v poselitvi;
- urbanizacija;
- rimska materialna kultura in specifičnosti regij;
- trgovina;

material culture. Emphasis is placed on those groups of material that have important chronological, cultural, and historical implications.

Research on trade presents one of the most important sources for understanding the economic development of the Roman Empire. The trade connections of the Late Republican and Early Imperial periods are discussed, such as long-distance trade in the Mediterranean area as well as the trade routes from Italy to central Europe.

An important set of questions is connected with the Roman army. Literary sources are compared with archaeological remnants (fortifications, epigraphic sources, and small material – e.g., military equipment).

1. First contacts with the Roman world in the second century BC:

- Historical sources
- Archaeological sources

2. The first century BC: before stable inclusion into the Roman state and the period of occupation:

- Chronological problems in the second and first centuries BC
- Small material culture of the indigenous groups in the south-eastern Alps (Caput Adriae, the area along the Soča River, the Taurisci, and the Norici)
- Roman material culture of the Late Republican and Augustan periods and its influence on indigenous material culture
- Trade connections of the Late Republican and Augustan periods (long-distance trade in the Mediterranean area as well as trade from Italy to central Europe)
- Differences between regions
- The Roman army of the Late Republican and Augustan periods

3. Early Imperial period:

- Chronology
- Introduction of new administrative organization
- Changes in settlement
- Urbanization

- vojska.

- Roman material culture and special regional features
- Trade
- The army.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 1-14. Kärntner Museumsschriften, Klagenfurt, 1967-2003.
- Bernardini, F. et al. 2015. Early Roman military fortifications and the origin of Trieste, Italy. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America [Online ed.], March 2015, vol. 112, no. 13, str. E1520-E1529.
- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jarh 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Creighton, J. D. in R. J. A. Wilson ur. 1999. Roman Germany. Studies in cultural interaction. Journal of Roman archaeology, Supp. ser. 32, Portsmouth.
- Cuscito, G. ur. 2009. Aspetti e problemi della romanizzazione. Venetia, Histria e arco Alpino orientale, Antichità Altoadriatiche 68, Trieste.
- Demetz, S. 1999. Fibeln der spätlatène- und frühen römischen Kaiserzeit in den Alpenländern. Frühgeschichtliche und provinzialrömische Archäologie, Materialien und Forschungen 4, Leidorf.
- Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986. Magdalensberg-Grabungsbericht 16, Klagenfurt 1998.
- Dolenz, H. in K. Strobel ur. 2019. Chronologie und vergleichende Chronologien zum Ausgang der Römischen Republik und zur Frühen Kaiserzeit, Kärntner Museumsschriften 87, Klagenfurt.
- Horvat, J. 1997. Sermin. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 3, Ljubljana.
- Horvat, J. 1999. Roman Provincial Archaeology in Slovenia Following the Year 1965: Settlement and Small Finds. Arheološki vestnik 50: 215-257.
- Horvat J. 2015. The consolidation of Roman authority in the hinterland of the northern Adriatic. V: Y. Marion, F. Tassaux (ur.). AdriAtlas et l'histoire de l'espace adriatique du VIe s. a.C. au VIIIe s. p.C.: actes du colloque international de Rome (4-6 novembre 2013), Bordeaux, 273-291.
- Horvat, J. in A. Bavdek 2009. Okra. Vrata med Sredozemljem in Srednjo Evropo = Odra. The gateway between the Mediterranean and Central Europe. Ljubljana 2009.
- Istenič, J. 2018. Roman bronze helmets from the Republican period and the Early Principate in Slovenia, Arheološki vestnik 69: 277-334.
- Istenič, J. 2019. Roman military equipment from the river Ljubljanica / Rimska vojaška oprema iz reke Ljubljanice, Katalogi in monografije 43, Ljubljana.
- Istenič, J., B. Laharnar, J. Horvat ur. 2015. Evidence of the Roman army in Slovenia = Sledovi rimske vojske na Slovenskem. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije.
- Martin-Kilcher S. 2011. Römer und gentes Alpinae im Konflikt – archäologische und historische Zeugnisse des 1. Jahrhunderts v. Chr. V: G. Moosbauer, R. Wiegels (ur.), Fines imperii – imperium sine fine?, Osnabrücker Forschungen zu Altertum und Antike-Rezeption 14, Rahden, 27-62.
- Miškec, A. 2003. The Early Romanisation of the Southeastern Alpine Region in the Light of Numismatic Finds. Arheološki vestnik 54: 369-379.
- Slapšak, B. 2003. O koncu prazgodovinskih skupnosti na Krasu. Arheološki vestnik 54: 243-257.
- Šašel, J. 1992, Opera selecta. Situla 30, Ljubljana.
- Šašel Kos, M. 1997. The End of the Norican Kingdom and the Formation of the Provinces of

Noricum and Pannonia. V: B. Djurić, I. Lazar ur. Akten des IV. internationalen Kolloquiums über Probleme des provinzialrömischen Kunstschaffens, Situla 36, Ljubljana: 21-42.

- Šašel Kos, M. 2000. Caesar, Illyricum, and the hinterland of Aquileia. V: G. Urso (ur.), L'ultimo Cesare, Roma: 277-304.
- Šašel Kos, M. 2005. Appian and Illyricum, Situla 43, Ljubljana.
- Tassaux, F. 2004. Les importations de l'Adriatique et de l'Italie du nord vers les provinces danubiennes de César aux Sévères. V: G. Urso ur., Dall'Adriatico al Danubio, Pisa: 167-205.

Cilji in kompetence:

S pojmom "romanizacija" se danes označuje kompleksne procese stapljanja rimsko-mediteranskih in avtohtonih kultur. Odvisno od zgodovinskih okoliščin je imela vključitev v rimsko državo na posameznih območjih različne učinke, lahko je pomenila prelom ali kontinuiteto. Rimska država se kaže kot zelo prilagodljiva in z veliko močjo integracije. Glavni namen predmeta je predstaviti zapletene postopne spremembe, ki so potekale od konca 3. st. pr. Kr. do 1. st. po Kr. na ožjem geografskem območju, to je v srednji Evropi in Balkanskem polotoku. To pomeni obdobje od prvih stikov domorodnih skupnosti z Rimljani preko vključitve v rimsko državo do stabilizacije rimske oblasti in prevzemanja različnih aspektov rimske kulture. Vključena so pomembna vprašanja, kot vojaška zgodovina, upravna organizacija, trgovski in prometni tokovi, kronologija.

Objectives and competences:

The notion "Romanization" describes the complex processes of fusing Roman-Mediterranean and indigenous cultures. Depending on the historical background, inclusion into the Roman state had different effects in different regions. It could represent a breakdown or continuity. The Roman state was very adaptable and had great power of integration. The aim of this course is to present the complicated gradual changes from the third century BC to the first century AD in central Europe and the Balkans. This represents the period from the first contacts of the indigenous population with the Romans to inclusion into the Roman state, the stabilization of Roman authority, and assuming various aspects of Roman culture. Important topics such as military history, administrative organization, trade and transport connections, and chronology are included in this course.

Predvideni študijski rezultati:

Predvideni študijski rezultat je samostojna pisna naloga v obliki znanstvenega članka.

Intended learning outcomes:

Intended learning outcome is a written paper in the form of a scientific article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera
- Igra vlog
- Druge vrste nastopov študentov
- Reševanje nalog

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies
- Roleplay
- Different presentation
- Solving exercises

- "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij)
 Vključevanje gostov iz prakse

- Field work (e.g. company visits)
 Inviting guests from companies

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Krajši pisni izdelki		Short written assignments
Daljši pisni izdelki	70	Long written assignments
Javni nastop ali predstavitev	20	Presentations
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)	10	Final examination (written/oral)
Drugo		Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

- **Horvat, J.**, Mušič, B., Dolenc Vičič, A., Ragolič, A. 2020, Arheološka najdišča Ptuja. Panorama / Archaeological sites of Ptuj. Panorama. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 41
- **Horvat J.**, Lazar I., Gaspari A. (ur. / eds.) 2020, Manjša rimska naselja na slovenskem prostoru / Minor Roman settlements in Slovenia. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 40, 2020.
- Čufar K., **Horvat J.**, Tolar T., Berden T., Merela M. 2019, Raziskovalni potencial lesa sodov iz rimskih vodnjakov / Research potential of wood of barrels from Roman water wells, Les/Wood 68/1, 47-60.
- **Horvat, J.** 2019, Roman road network and secondary settlements in the hinterland of Caput Adriae. V/In: C. S. Fioriello, F. Tassaux (ur./eds.), I paesaggi costieri dell'Adriatico tra Antichità e Altomedioevo, Scripta Antiqua 119, AdriAtlas 2, 77–95.
- **Horvat, J.** 2019, Inhabiting the high mountains of the south-eastern Alps. Slovenia, Forschungsberichte der ANISA für das Internet 1, 2019 (ANISA FB 1, 2019) www.anisa.at
- Horvat, J. 2018, Statuettes from Ravelnik near Bovec in the Soča Valley (Slovenia). V/In: Bouet, A. (ur./ed.). Bibere, ridere, gaudere, studere, hoc est vivere, Aquitania, Supplément, 40, Bordeaux, 337–351.
- **Horvat, J.** 2017, The storehouses and river port of Nauportus. Römisches Österreich 40, 2017, 1–11.
- **Horvat, J.**, Sagadin, M. 2017. Emonsko podeželje / Emona's countryside. V: Vičič, B., Županek, B. (ur./eds.). Emona MM, Ljubljana 2017, 201–223.
- **Horvat, J.**, Peterle Udovič, P., Tolar, T., Toškan, B. 2016, Območje pristanišča v Navportu / The port area of Nauportus, Arheološki vestnik 67, 177-258.
- **Horvat, J.** (ur. / ed.) 2016, The Roman army between the Alps and the Adriatic. – Opera Instituti archaeologici Sloveniae 31, Studia Alpium et Adriae 1, 2016.
- **Horvat, J.** 2015. The consolidation of Roman authority in the hinterland of the northern Adriatic. V/In: Y. Marion, F. Tassaux (ur./eds.). AdriAtlas et l'histoire de l'espace adriatique du VIe s. a.C. au VIIIe s. p.C., Bordeaux: Ausonius, str. 273-291.
- **Horvat, J.** 2015. Early Roman military finds from prehistoric settlements in the Gorenjska region / Zgodnjerske vojaške najdbe s prazgodovinskih naselbin na Gorenjskem. V/In: J. Istenič, B. Laharnar, J. Horvat (ur./eds.), Evidence of the Roman army in Slovenia / Sledovi rimske vojske na Slovenskem, Katalogi in monografije 41, Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 171-209.
- Bernardini, F., G. Vinci, **J. Horvat**, A. De Min, E. Forte, S. Furlani, D. Lenaz, M. Pipan, W. Zao, A. Sgambati, M. Potleca, R. Micheli, A. Fragiaco, C. Tuniz 2015. Early Roman military fortifications and the origin of Trieste, Italy. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America [Online ed.], March 2015, vol. 112, no. 13, str. E1520-E1529.

- **Istenič, J., Laharnar, B., Horvat, J. (ur/eds) 2015, Evidence of the Roman army in Slovenia = Sledovi rimske vojske na Slovenskem. Ljubljana.**
- **Istenič, J. 2015, Mali Njivč above Novaki = Mali Njivč nad Novaki. V/In: Istenič, J., Laharnar, B., Horvat, J. (ur./eds), Evidence of the Roman army in Slovenia = Sledovi rimske vojske na Slovenskem. Ljubljana, 365-384.**
- **Istenič, J. 2015, Traces of Octavian's military activities at Gradišče in Cerčno and Vrh gradu near Pečine = Sledovi Oktavijanovega vojaškega delovanja na Gradišču v Cerknem in Vrh gradu pri Pečinah. V/In: Istenič, J., Laharnar, B., Horvat, J. (ur./eds), Evidence of the Roman army in Slovenia = Sledovi rimske vojske na Slovenskem. Ljubljana, 43-73.**
- **Istenič, J. 2015, Pozlačen rimski kip iz Ljubljane (Emonec). Ljubljana: Narodni muzej Slovenije. <https://www.youtube.com/watch?v=SYBGzIOyeYg&feature=youtu.be>, <https://www.youtube.com/watch?v=Hl4lllEsNXc&feature=youtu.be>.**
- **Istenič, J. 2015, Rimski nagrobni stebni spomenik iz Ljubljane. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2015. <https://www.youtube.com/watch?v=l7DUtDqoE0&feature=youtu.be>, <https://www.youtube.com/watch?v=jzrWDrfl1ZY&feature=youtu.be>.**
- **Istenič, J. 2015, Roman stories from the crossroads. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2015.**
- **Istenič, J. 2016, Non-ferrous metals on late Republican and early Principate Roman military metalwork found in the River Ljubljanica (Slovenia). Journal of Roman military equipment studies 17, 279-285.**
- **Istenič, J. 2018, Roman bronze helmets from the Republican period and the Early Principate in Slovenia = Rimske bronaste čelade republikanske dobe in zgodnjega principata v Sloveniji ; translation Andreja Maver. Arheološki vestnik 69, 277-334.**
- **Istenič, J. 2019, Caligati in the eastern hinterland of Aquileia up to the Early Augustan period. V/In: Dolenz, H., Strobel, K., (ur/eds), Chronologie und vergleichende Chronologien zum Ausgang der Römischen Republik und zur Frühen Kaiserzeit: Tagungsband des internationalen Kolloquiums anlässlich 70 Jahre Archäologische Ausgrabungen auf dem Magdalensberg: zugleich Festgabe für Eleni Schindler Kaudela. Klagenfurt am Wörthersee: Landesmuseum für Kärnten, Kärntner Museumsschriften 87, 271-295.**
- **Istenič, J. 2019, Roman military equipment from the river Ljubljanica: typology, chronology and technology = Rimska vojaška oprema iz reke Ljubljanice: arheološke in naravoslovne raziskave. Ljubljana.**
- **Turk, P., Laharnar, B., Istenič, J., Pavlovič, D. 2019, Začetki metalurgije = Beginnings of metallurgy. V/In: Kotar, J., Lazar, T., Fajfar, P. (ur./ed). Ko zapoje kovina: tisočletja metalurgije na Slovenskem = The song of metal: millennia of metallurgy in Slovenia. Ljubljana. 24-55.**